

به نام آرام بخش دلها

درس چهارم
آینده روشن

تهیه و تنظیم:

مجید واله

دبیر درس دین و زندگی

مقدمه

توحید

سرلوحه دعوت پیامبران

ایمان به معاد

پیامبران هم امکان وجود جهان دیگر را اثبات میکردند و هم معاد انسان به آن جهان را ضروری میدانستند.

قانون عقل و خبر پیامبران

قانون عقل: دفع خطر احتمالی عقلا لازم است.

مثل سیم برقی که احتمال وجود برق در آن باشد و یا خطری که در جاده درهنگام رانندگی انسان را تهدید کند.

دفع خطر حتمی و قطعی چطور؟؟ آیا دفع خطر آن لازم نیست؟؟

۱- مهمترین خبری که انبیاء آورده اند، خبر از معاد و سرای آخرت است

۲- دعوت قرآن پس از ایمان به خدا، ایمان به آخرت بوده است.

۳- صراحت خدا در قرآن (به عنوان راستگوترین موجود) در ذکر قیامت جای هیچ شک و شبهه ای باقی نمیگذارد...

پس باید خودمان را برای روز قیامت آماده کنیم

آیه ۸۷ سوره نساء

اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ لِيَجْمَعَ بَيْنَكُمْ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ لَا رَيْبَ فِيهِ وَمَنْ أَصْدَقُ مِنَ اللَّهِ حَدِيثًا (۸۷)

خداوند، معبودی جز او نیست! و به یقین، همه شما را در روز
رستاخیز- که شکی در آن نیست- جمع می‌کند! و کیست که از
خداوند، راستگوتر باشد؟ (۸۷)

پیام آیه:

- ۱- ایمان به معاد، لازمه ایمان به خدا است
- ۲- وقوع معاد و جمع شدن انسان ها در قیامت حتمی است و جای شک ندارد
- ۳- وعده های خدا محقق میشود و راست است.

استدلالات قرآن بر معاد

استدلالاتی که بر **امکان معاد** دلالت دارند:

۱- اشاره به پیدایش نخستین انسان

۲- اشاره به نمونه هایی از زنده شدن مردگان

۳- اشاره به نظام مرگ و زندگی در طبیعت

استدلالاتی که بر **ضرورت معاد** دلالت دارند.

۱- بر اساس عدل الهی

۲- بر اساس حکمت الهی

دلیل انکار معاد از سوی مخالفان

قران دلیل آن را اینگونه میداند که آنان قدرت خداوند را با قدرت محدود خود مقایسه میکنند و چون خود را ناتوان میبینند دست به انکار معاد میزنند در حالیکه خداوند توجه آنان را به خلقت اولیه خودشان و علم و توانایی خدا برآن متوجه میسازد.

پس دلیل انکار معاد فراموشی خلقت اولیه خود است.

اشاره به پیدایش نخستین انسان

، آیات ۷۸ و ۷۹ سوره یس

وَضَرَبَ لَنَا مَثَلًا وَنَسِيَ خَلْقَهُ قَالَ مَنْ يُحْيِ الْعِظَامَ وَهِيَ رَمِيمٌ
(۷۸)

قُلْ يُحْيِيهَا الَّذِي أَنْشَأَهَا أَوَّلَ مَرَّةٍ وَهُوَ بِكُلِّ خَلْقٍ عَلِيمٌ (۷۹)

و برای ما مثلی زد در حالیکه آفرینش نخستین خود را فراموش کرده بود، گفت: کیست که این استخوانهای پوسیده را دوباره زنده کند؟ بگو: همان خدایی که آنها را برای نخستین بار آفرید و او بر هر خلقی داناست.

خداوند علم و توان آن را داشته که یک بار انسان را در ابتدا خلق کند پس چرا نتواند او را در قیامت دوباره زنده کند؟ این

اشاره به نمونه هایی از زنده شدن مردگان

، آیات ۳ و ۴ سوره قیامت

أَيَحْسَبُ الْإِنْسَانُ أَلَّنْ نَجْمَعُ عِظَامَهُ (۳)

بَلَىٰ قَادِرِينَ عَلَىٰ أَنْ نُسَوِّيَ بَنَانَهُ (۴)

آیا انسان میپندارد که ما هرگز اسخوانهای او را جمع نخواهیم کرد؟

آری ما قادریم که خطوط سر انگشتان او را درست کنیم.

اشاره به معاد جسمانی دارد.

خداوند داستان عزیر نبی را که ۱۰۰ سال مرد و دوباره زنده شد را برای نمونه ذکر میکند.

اشاره به نظام مرگ و زندگی در طبیعت

آیه ۹ فاطر

وَاللَّهُ الَّذِي أَرْسَلَ الرِّيحَ فَتُثِيرُ سَحَاباً فَسُقْنَاهُ إِلَى بَلَدٍ مَيِّتٍ فَأَحْيَيْنَا بِهِ
الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا كَذَلِكَ النُّشُورُ (۹)

خداست که بادهای را می فرستد تا ابر را برانگیزد. سپس آن ابر را به سوی
سرزمین مرده برانیم و آن زمین مرده را بدان پس از مرگش زندگی
بخشیدیم. زنده شدن در قیامت نیز چنین است.

تبدیل مرگ به زندگی در طبیعت مانند رویدن گل در زمین خشک پس از
بارش باران و یا آمدن فصل بهار پس از زمستان که همانند مرگ انسان در
دنیا و زنده شدن آنها در رستاخیز است دلیل دیگری از سوی خدا بر
امکان معاد است.

راه های قرآن برای اثبات ضرورت معاد:

۱- حکمت الهی

۲- عدل الهی

ضرورت معاد بر اساس حکمت الهی:

حکیم::کسی است که کارهایش هدفمند است و به نتایج صحیح و درست منتهی می شود.

✓ خداوند حکیم است.

✓ لذا کارهایش هدفمند است و مرتکب عبث و بیهوده نمیشود.

یکی از لوازم این امر آن است که اگر تمایل و گرایشی در وجود انسان قرار داد، پاسخ مناسب آن راه را نیز پیش بینی کند.

مثلا میل به گرسنگی و تشنگی و قرار دادن آب و غذا

یکی از گرایش های وجود انسان گرایش به بقا و جاودانگی است.

و دیگری، آن است که او به دنبال پایان ناپذیرها و افول نکردنی هاست و طالب همه ی کمالات و زیباییهاست و این طلب حد و مرزی ندارد.

دنیایی که در آن زندگی میکنیم و عمر محدود انسان ها پاسخگوی این گونه نیازها نیست.

پس ضرورت دارد دنیای دیگری باشد که به این خواسته های فطری انسان پاسخ داده شود.

اینکه انسان عشق به حیات ابدی داشته
باشد و با مرگ نیست و نابود شود و یا
انسان درستکار و مومن با پیروی از دین
و فطرت به درجات کمال و رشد برسد و
با مرگ همه را محو کند،
مطابق حکمت الهی نیست.

آیه ۱۱۵ سوره مومنون

أَفَحَسِبْتُمْ أَنَّمَا خَلَقْنَاكُمْ عَبَثًا وَأَنَّكُمْ إِلَيْنَا لَا تُرْجَعُونَ (۱۱۵)

آیا گمان کردید شما را بی‌هوده آفریده‌ایم، و بسوی ما باز
نمی‌گردید؟ (۱۱۵)

پیام آیه:

اشاره به ضرورت معاد بر اساس حکمت الهی.
چون خلقت و آفرینش جهان بیهوده نیست پس حتما آینده ای
معقول برای این جهان وجود دارد.

ضرورت معاد بر اساس عدل الهی:

✓ خداوند عادل است و جهان را بر اساس عدل استوار کرده است.

✓ پس وعده داده است که هرکس را به آنچه استحقاق دارد برساند و حق کسی را ضایع نکند و به عدل رفتار کند.

تحقق این وعده در دنیا امکان ندارد زیرا:

الف) پاداش بسیاری از اعمال در دنیا امکان پذیر نیست.

مانند شهادت در راه خدا و یا کارهای نیک فراوان با توجه به عمر
محدود انسان

ب) مجازات بسیاری از کسانی که به دیگران ستم کرده اند در این
دنیا ممکن نیست.

مثل کسی که ده ها نفر را کشته است

پس اگر جهان دیگری نباشد تا پاداش نیکوکار داده شود و مجازات
ظالم محقق گردد، عدل خدا با اشکال مواجه می شود.

آیه ۲۸ سوره ص

أَمْ نَجْعَلُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ كَالْمُفْسِدِينَ فِي الْأَرْضِ
أَمْ نَجْعَلُ الْمُتَّقِينَ كَالْفُجَّارِ (۲۸)

آیا کسانی را که ایمان آورده و کارهای شایسته انجام داده‌اند
همچون مفسدان در زمین قرار می‌دهیم، یا پرهیزگاران را
همچون فاجران؟! (۲۸)

پیام آیه:

اشاره به ضرورت وجود معاد بر اساس عدل الهی.
عدل خدا ایجاب میکند که جهانی ایجاد کند که هم ظرفیت
رسیدگی به اعمال بدان را داشته باشد و هم ظرفیت پاداش
اعمال نیک را داشته باشد.